

USTAWA
z dnia ... 2016 r.

o sprzedaży żywności przez rolników
oraz zmianie niektórych innych ustaw

Art. 1. Ustawa dotyczy produkcji, przetwarzania oraz sprzedaży żywności, prowadzonej przez rolnika.

Art. 2. Sprzedaż żywności przez rolników jako końcowy etap procesu produkcji i przetwarzania przez rolnika żywności jest naturalnym prawem, które przysługuje rolnikowi z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego.

Art. 3. Ilekroć w ustawie mowa o:

- 1) „rolniku” – należy przez to rozumieć osobę, o której mowa w art. 6 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz.U. z 2012 r. poz. 803 ze zm.),
- 2) „gospodarstwie rolnym” – jest to gospodarstwo rolne w rozumieniu ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. z 2014 r. poz. 121 ze zm.) o obszarze nie mniejszym niż 1 ha użytków rolnych,
- 3) „sprzedaży żywności przez rolników” – należy przez to rozumieć sprzedaż przetworzonych i nieprzetworzonych produktów żywnościowych pochodzących bezpośrednio z własnej uprawy, chowu lub hodowli lub uzyskiwanych w ramach pszczelarstwa lub pasterstwa, dokonywaną przez rolnika, jego najbliższą rodzinę lub osoby zamieszkujące na stałe w gospodarstwie rolnym.

Art. 4. 1. Dopuszczone są w ramach sprzedaży żywności przez rolników wyłącznie produkty żywnościowe:

- 1) przetworzone w sposób naturalny i tradycyjny,
- 2) bez sztucznych i identycznych z naturalnymi dodatków,

- 3) przetwarzane na terenie własnego gospodarstwa rolnego,
  - 4) z oznaczeniem dotyczącym adresu gospodarstwa,
  - 5) z podaniem przybliżonego składu produktu,
  - 6) pochodzące z własnych upraw, chowu i hodowli z gospodarstwa rolnego.
2. Do przetwarzania żywności mogą być stosowane naturalne konserwanty oraz przyprawy.

Art. 5. 1. Sprzedaż żywności przez rolników następuje wyłącznie:

- 1) w miejscach, w których produkty zostały wytworzone,
  - 2) w miejscach zamieszkania sprzedającego lub kupującego, a w szczególności w zakładzie detalicznym przy gospodarstwie rolnym,
  - 3) na targowiskach oraz targach,
  - 4) na festynach, wystawach, dożynkach, zlotach, koncertach i innych publicznych wydarzeniach za zgodą organizatora,
  - 5) w handlu obwoźnym i obnośnym,
  - 6) wysyłkowo,
  - 7) przy drogach na prowizorycznych stoiskach za odpowiednim zezwoleniem od zarządcy dróg lub właściciela terenu,
  - 8) bez nadzoru poprzez tzw. skrzynki zaufania.
2. Sprzedaż żywności przez rolników może być prowadzona na terenie całego kraju, bez limitu odległości od gospodarstwa.

Art. 6. 1. Domniemywa się, że skoro rolnik jest w stanie zapewnić bezpieczeństwo żywności oraz zapewnić warunki higieniczne dla produktów do spożycia w ramach własnego gospodarstwa domowego, to jest również w stanie w ten sam sposób przygotować produkty przeznaczone do sprzedaży.

2. Przetwarzanie produktów żywnościowych przeznaczonych do sprzedaży przez rolników powinno odbywać się w pomieszczeniu kuchennym lub w innym odpowiednio przystosowanym do tego celu pomieszczeniu.

3. Miejsce w którym przetwarzana i przechowywana jest żywność powinno spełniać zasady dobrych praktyk higienicznych.

Art. 7. 1. Za jakość wytworzonych produktów odpowiada rolnik.

2. Konsument ma prawo odwiedzić gospodarstwo po wcześniejszym umówieniu się, aby poznać sposoby produkcji żywności na miejscu.

3. Sprzedaż żywności przez rolników może odbywać się regularnie, sezonowo lub okazjonalnie, w zależności od rodzaju oraz wielkości produkcji i sprzedaży.

Art. 8. W ustawie z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz.U. z 2015 r. poz. 594 ze zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 63 w ust. 2 dodaje się pkt 13 o treści:

„13) podmiotów dokonujących sprzedaży żywności przez rolników, o której mowa w przepisach ustawy z dnia ... 2016 r. o sprzedaży żywności przez rolników”

Art. 9. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2012 r. poz. 361, ze zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w następującym brzmieniu:

„2a. Działalnością rolniczą jest również działalność polegająca na przetwarzaniu i sprzedaży produktów rolnych, pochodzących z własnej uprawy, hodowli lub chowu niestanowiących działów specjalnych produkcji rolnej, jeżeli:

1) sprzedaż produktów odbywa się na rzecz konsumenta końcowego lub lokalnego zakładu detalicznego bezpośrednio zaopatrującego konsumenta końcowego,

2) sprzedaż następuje na zasadach określonych w art. 5 ustawy z dnia ... 2016 r. o sprzedaży żywności przez rolników,

3) przetwarzanie produktów nie odbywa się przy zatrudnianiu osób na podstawie umów o pracę, umów zlecenia, umów o dzieło oraz innych umów o podobnym charakterze,

4) przychód ze sprzedaży bezpośredniej nie przekroczył 75 000 złotych w roku rozliczeniowym,

5) osoba prowadząca działalność rolniczą prowadzi ewidencje sprzedaży w celach dowodowych.”

Art. 10. W ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2015 r. poz. 584 ze zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 na końcu skreśla się kropkę i dodaje się następujące zdanie:

„oraz do prowadzonej przez rolnika działalności powiązanej, o której mowa w art. 2 ust. 2a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z

2012 r. poz. 361, ze zm.)”

Art. 11. Ustawa wchodzi w życie w terminie 14 dni od ogłoszenia.

Uzasadnienie

Celem niniejszej ustawy jest stworzenie warunków do sprzedaży produktów spożywczych wytwarzanych przez rolników w sposób tradycyjny, domowy, z własnego gospodarstwa. Potrzeba takiego rozwiązania wynika z braku rozgraniczenia wytwarzania żywności metodami przemysłowymi i tradycyjnymi. Regulacja ma przywrócić rolnikowi naturalne prawo do wytwarzania i sprzedaży żywności. Ustawa określa warunki na jakich taka produkcja i sprzedaż ma się odbywać. Ustawa pozwoli rolnikom uzyskać wartość dodaną z przetwarzania własnego surowca oraz umożliwi konsumentom lepszy dostęp do naturalnie produkowanej i przetwarzanej żywności.

Obecne prawodawstwo pozwala rolnikom na wytwarzanie i sprzedaż produktów nieprzetworzonych z własnego gospodarstwa. Produkcja i sprzedaż produktów przetworzonych z własnych surowców wymaga spełnienia wymogów higieniczno-sanitarnych takich, jakie obowiązują wielkie zakłady przemysłu spożywczego. Działalność ta wymaga nadto zgłoszenia do Urzędu Skarbowego, a sprzedaż może odbywać się tylko we własnym gospodarstwie i na targowiskach, które nie są usytuowane w budynkach ani w ich częściach. Takie uregulowanie powoduje, że produkcja żywności przetworzonej w sposób naturalny i nieprzemysłowy z roku na rok spada. Rolnicy - bezzadni wobec tych restrykcyjnych i niekorzystnych dla nich przepisów prawa - nie decydują się na podjęcie takiej działalności. Dodatkowo produkcja i sprzedaż została opodatkowana podatkiem ryczałtowym w wysokości 2% przychodów. (Ustawa z dnia 9 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z dn. 20 maja 2015 r., poz. 699 z późn. zm.).

Obecnie w ramach dostaw bezpośrednich dopuszcza się stosowanie takich czynności jak, np. mycie warzyw, usuwanie liści; suszenie zbóż. Natomiast takie czynności jak na przykład: obieranie ziemniaków; krojenie marchewek; pakowanie sałaty w woreczki - nie mogą być zaliczone do czynności wykonywanych w ramach produkcji pierwotnej, ani za operacje związane z produkcją pierwotną. I nie mogą być sprzedawane w ramach prowadzenia gospodarstwa rolnego. Działania te muszą spełniać odpowiednie wymagania określone w załączniku II do rozporządzenia nr 852/2004 w sprawie higieny środków spożywczych.

Obecnie rolnicy muszą spełniać te same kryteria sanitarne dotyczące produkcji żywności jak duże zakłady przetwórcze. Spowodowało to sytuację, w której rolnicy przestali przetwarzać żywność w swoich gospodarstwach i przestawili się jedynie na produkcję surowca. Jest to główny powód upadków małych i średnich gospodarstw, które nie mają szans na sprzedaż przetworzonych w gospodarstwie produktów. Natomiast małe i średnie gospodarstwa są w stanie konkurować jakością i tradycyjnym podejściem do wytwarzania żywności, która jest obecnie poszukiwana na rynku przez co raz bardziej wymagającego konsumenta, dlatego w celu unormowania kwestii relacji producent – konsument, zostają wprowadzone przepisy niemiejszej ustawy.

Ustawa wprowadza możliwość sprzedaży przez rolnika przetworzonych

produktów żywnościowych pochodzących z własnego surowca. Niniejszy projekt ma za zadanie unormowanie przetwarzania i sprzedaży żywności przez rolnika na poziomie ustawowym.

Projekt określa w art. 4, dokładnie zasady produkcji oraz sposób przetwarzania żywności, przeznaczonej do sprzedaży. Dokładne określenie zasad ma na celu postawienie na produkcję zdrowej żywności produkowanej przez rolnika, bez sztucznych konserwantów, wzmacniaczy smaku i koloru. Żywność ma być produkowana tradycyjnie i naturalnie z własnego chowu, hodowli lub uprawy. Do przetwarzania żywności może używać jedynie naturalnych konserwantów m.in. takich jak ocet, cukier, sól oraz naturalne przypraw nie pochodzących z własnej produkcji jak np. pieprz, goździki, ziele angielskie i inne. Ustawa ma zobowiązać rolnika do dostarczania produktów tradycyjnych, naturalnych, zdrowych.

Ustawa obejmuje również w art. 3 pszczelarstwo i pasterstwo dokonywane przez rolnika jako produkcję rolną objętą możliwością sprzedaży w rozumieniu niniejszej ustawy. Do tej pory kwestie sprzedaży bezpośredniej pszczelarzy regulowało rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 grudnia 2006 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej (Dz.U. Nr 5, poz. 38 z 2007 r.).

W ustawie określone zostały zasady organizacyjne i sanitarne prowadzenia przetwarzania i sprzedaży żywności przez rolników.

Powyższy projekt dopisuje do działalności rolniczej możliwość sprzedaży żywności przetworzonej. W ustawie wprowadza się domniemanie higienicznego przygotowania produktów na wzór rozwiązań węgierskich, dodatkowo zastrzega się wymóg higienicznego przygotowania żywności stosowany we Francji. Jednocześnie wprowadza się odpowiedzialność rolnika za jakość wytworzonych produktów.

W projekcie ustawy określone zostały wyłączenie przychody osiągnane z tytułu sprzedaży bezpośredniej przez rolnika z zakresu podatku dochodowego od osób fizycznych tak jak ma to miejsce w przypadku przychodów osiągnanych z prowadzenia działalności rolniczej, co jest spójne ze stanem rzeczywistym. Sprzedaż bezpośrednia produktów rolnych, jako proces powiązany z produkcją rolną, stanowi część aktywności rolnika prowadzącego gospodarstwo rolne. Brak jest możliwości prowadzenia sprzedaży bezpośredniej, bez prowadzenia gospodarstwa rolnego. Jeżeli zatem, zgodnie z aksjologią przyjętą w podatku PIT, wyłącza się z tego podatku przychody osiągnane z działalności rolniczej, odpowiednio wyłączona (a nie zwolniona) z zakresu działania ustawy powinny być przychody osiągnane przez rolników ze sprzedaży bezpośredniej.

W ustawie określa się wyłączenie przychody osiągnane z tytułu sprzedaży bezpośredniej przez rolnika z zakresu PIT bez względu na osiągnane przychody. W tym przypadku, określenie limitu przychodów ustala się na 75 tys. złotych, ponieważ sprzedaż bezpośrednia z uwagi na warunki jej prowadzenia określone w projekcie nie może być obiektywnie dokonywana na szeroką skalę oraz stanowi jedynie działalność dodatkową rolnika prowadzącego gospodarstwo rolne. Tym samym, zgodnie z projektem sprzedaż bezpośrednia jest dokonywana wyłącznie w określonych miejscach (wymienionych w projekcie) oraz wyłącznie przez podmioty wymienione w ustawie (rolnika oraz domowników gospodarstwa rolnego). Ze względu na określone ograniczenia, brak jest więc ryzyka, że sprzedaż bezpośrednia byłaby wykorzystywana przez większe gospodarstwa do sprzedaży własnych produktów w istotnej skali.

Skutki społeczne i finansowe:

Ustawa dotyczy jednej z największych grup społecznych jaką są rolnicy, według wnioskodawców na ustawie skorzysta około jednego miliona osób. Projekt przywraca tradycyjną rolę rolnika jako wytwórcy i przetwórcy żywności, a jednocześnie otwiera nowy rynek naturalnej i zdrowej żywności dla konsumentów. Poprawi budżety domowe gospodarstw rolnych o dodatkowe dochody ze sprzedaży wyrobów, co jest istotne dla małych i średnich gospodarstw przegrywających walkę cenową z dużym wytwórcami żywności. Jednocześnie projekt likwiduje szarą strefę sprzedaży przetworzonych produktów rolnych. Dodatkowo wpłynie na zahamowanie odpływu młodych ludzi z gospodarstw rolnych. Projekt stwarza warunki dla zrównania szans polskich rolników z tymi, które mają rolnicy z innych krajów UE.

Skutki prawne:

Projekt unormuje na poziomie ustawowym sytuację prawną rolników w kwestii sprzedaży żywności z własnych przetworzonych produktów. Projekt jednocześnie zmienia ustawy:

-W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2012 r. poz. 361, ze zm.)

-W ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2015 r. poz. 584 ze zm.)

Projekt ustawy wywołuje pozytywne skutki społeczno-gospodarcze i nie rodzi skutków dla budżetu państwa i budżetów samorządu terytorialnego.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.